

¶ 2. Context

Vertakkingen beginnen natuurlijk binnen de dagelijkse werking van een werkplaats. Uit onze gesprekken blijkt dat er op veel plaatsen bewust gestreefd wordt naar het creëren van een ontmoetingsplek.

¶ *‘We willen in DCJ graag een kader, een context creëren. Dit gebeurt onder meer door de lessen: mensen komen lessen volgen, blijven hangen tijdens repetities, artiesten leren elkaar kennen... Er wordt ook elke middag voor iedereen gekookt. Op die manier ontstaat er een netwerk.’* (Roxane Huilmand – Danscentrum Jette)

¶ *‘De deur is iedere dag open voor mensen om langs te komen, artiesten die op de computers willen komen werken, vergaderen... Het is een ontmoetingsplaats die tegelijk losstaat van wat de artist-in-residence aan het doen is, maar er kan interactie ontstaan tussen iedereen die hier is.’* (nadine)

Het bieden van een context heeft dus alles te maken met het impliciet creëren van interactie, en met het uitwisselen van ervaring en kennis. Bij een aantal werkplaatsen, zoals foAM, AIR Antwerpen of Bains::Connective, worden daartoe bibliotheken of kennisruimtes ingericht.

¶ *‘In de kelder zijn we nu aan het verbouwen: we willen er een documentatieruimte, een “feedspace” inrichten, waar mensen boeken en dvd’s kunnen consulteren. Daardoor is er een connectie met andere mensen, die hier ook werken of gewerkt hebben. Het is geen bibliotheek die louter wij stofferen. We vragen expliciet aan de artiesten die hier werken welke boeken zij interessant vinden om hier te kunnen consulteren.’* (Luea Ritter – Bains::Connective)

Daarnaast worden, binnen sommige kunstenaarscollectieven die werken rond nieuwe media, modellen zoals ‘open source’ of ‘creative commons’ gehanteerd, die expliciet kenniscirculatie moeten stimuleren.

¶ *‘De werking is toegespitst op het delen van kennis, ervaring en faciliteiten: een uitwisseling die gebaseerd is op open source/copyleft principes. Dit is evenwel slechts de manier van werken, niet de focus van ons onderzoek.’* (Maja Kuzmanovic - foAM)

Voor andere organisaties fungeert open source ook als object van kritisch onderzoek. Op de website van CARGO is een integrale boekpublicatie te vinden die tevens in tastbare vorm werd uitgegeven. Het is een groeiend boek, een doorgeefboek. Het construeert in open source een kritisch discours omtrent nieuwe media en het in gebruik ervan.

¶ *‘Het boek geeft intern zijn delen door en spoort de lezer aan om eigen schakelingen aan te leggen. De URL’s verwijzen naar aanvullingen op het Web waarop sommige teksten worden aangevuld en andere verbeterd, en waarop lezers eigen commentaren en updates kunnen doorvoeren.’* (CARGO-website: ‘Dit is als of dat’) Constant is open source een tool voor een kritisch discours over de wijze waarop er in de maatschappij en op

het internet met kennis wordt omgegaan:

¶ *‘Wat ons allemaal bezighoudt, is open source. We interpretern dat vrij breed. Zowel als een manier om software uit te wisselen en te produceren maar we proberen dat ook toe te passen op sociale situaties. Hoe zou je de grenzen van een bestaande sociale situatie kunnen verleggen, zodat iedereen er toegang tot heeft? Dat is een heel andere benadering dan het louter toepassen van bestaande technologische middelen binnen je eigen leef- en werkcontext, waardoor de technologie kritisch wordt bevraagd.’* (Peter Westenberg – Constant)

¶ 3. Transparantie

Naast het bevorderen van een uitwisseling tussen artiesten, geven alle werkplaatsen aan dat een publiekswerking voor hen om verschillende redenen belangrijk is. Nochtans ligt in de publieke functie een van de grote verschillen tussen werkplaatsen en kunstencentra. De laatste moeten, volgens decreet, een brug slaan naar het publiek. Bij de werkplaatsen is het gegeven publiek voornamelijk belangrijk in functie van het werkproces van de kunstenaars.

¶ *‘Publiekswerking is voor ons interessant in de zin van uitwisseling. Het is interessant als mensen komen kijken en feedback geven op het werkproces zodat er een discussie ontstaat. Daar gaat het meer om, dan om een publiek op te bouwen in de klassieke zin. Ons publiek is in die optiek erg onvoorspelbaar, omdat alle projecten erg verschillend zijn.’* (Lilia Mestre – Bains::Connective)

Voor de werkplaatsen is de publiekswerking met andere woorden een evolutief gegeven. Ze hebben geen vast publiek. Hun werving gebeurt ‘à la tête du client’. Wanneer een artiest zijn onderzoek of creatie wil toetsen aan een publiek, worden daartoe de best mogelijke omstandigheden gecreëerd, in de eigen ruimte, of in relatie met (internationale) partnerorganisaties, al naargelang de faciliteiten of de aard van het project.

¶ *‘Publiekswerking is geen decretale opdracht voor een werkplaats; toch zijn wij net heel erg bezig met na te denken over publiek. We zoeken steeds naar de juiste presentatieplek en het juiste publiek voor een voorstelling en voor een kunstenaar. Wij hebben dus een indirecte werking naar een publiek: het is niet zo zeer belangrijk dat een publiek weet wie wp Zimmer is maar wel wie die kunstenaars zijn.’* (Patrick Sterckx – wp Zimmer)

Naast het organiseren van publieke momenten en festivals, zoals het Herfstfestival in Danscentrum Jette, het Open Air festival van AIR Antwerpen of het nieuwe mediafestival van Constant, zijn nogal wat werkplaatsen bezig met alternatieve vormen van publiekswerking. Dat heeft onder meer te maken met het zoeken naar de juiste presentatievormen voor procesmatig onderzoek.